

SLAPTOJI CENTRINĖ ŽVALGYBOS VALDYBA (CŽV)

Informacinis pranešimas

1953 07 21

Gyvenimo sąlygos Sovietų Sąjungos Baltijos šalių regione

1. Laikinos nakvynės vietos

Bauskėje ir Rygoje buvo galima gauti nakvynę (“iebraucama vieta”) už 5 rublių asmeniui už naktį. Viešbutyje kambarys kainavo nuo 10 iki 12 rublių už naktį. Už vokiečių pabėgėlių apgyvendinimą buvo skiriama 100 rublių bauda.

2. Kainos restoranuose

Rygoje buvo valstybinių restoranų, kurie buvo sunumeruoti. Padavėjos vilki uniformomis ir už maistą sumokama, kai tik jis yra patiekiamas, paprastai be jokių arbatpinigių. 1951 m. buvo tokios kainos:

Hamburgeris (sumuštinis)	1.20 – 2.00 rb.
Jautienos kepsnys su bulvėmis	3.20 rb.
Kiaulienos pjaustinys	5 rb.
Stikliukas konjako	1.75 – 1.8 rb.
Šampano butelis	105 rb.

3. Maisto kainos

Po 1948 m. Kainos sumažėjo, bet 1950 m. jos vėl išaugo, nes dėl kolektyvizacijos sumažėjo maisto gamyba. Lietuvoje kainos buvo mažiausios, bet panašios ir Latvijoje. Estijoje maistas buvo daug brangesnis, o Leningrade maistas buvo daug brangesnis nei Rygoje. Kai kurių prekių būdavo itin retai, pvz.: cukraus. Tuo pat metu šokolado ar ledinukų buvo gausu. Keista, kad prabangos prekių: tabako, saldainių ir alkoholio buvo gausu ir gana pigu, o mėsos ir duonos 1949 m. jau trūko. Paprastai geriausio maisto buvo galima nusipirkti tik turguje, o ne parduotuvėse. Turguje kainos buvo aukštesnės, trūko maisto produktų, kaina kito pagal paklausą ir pasiūlą. Prastos kokybės duona parduotuvėse kainavo 3.20 rb. už kilogramą, o turguje ūkininkų duona kainavo iki 9 rb. už kilogramą. 1950/1951 m. žiemą sūris Rygos turguje kainavo 45 rb. už kilogramą, ir šokolado plytelė kainavo 23 rb. ir daugiau. 1950/1951 m. Rygos turguje pigiausia dešra, kunią pirkdavo tik tada, kai visiškai nebuvo ko valgyti, kainavo 7 rb. už 500 gr.

	Ryga (Latvijos TSR)	Šiauliai (Lietuvos TSR)	Leningradas
Sviestas rb.už 1 kg.	27 rb.už 1 kg.	-	80
Kavos pupelės(1 kg.)	56 rb.	75 rb.	150 rb.

4. Laikrodžiai

Nors žmonės turėjo laikrodžių, Rygoje buvo laikrodžius pardavinėjančių ir taisančių parduotuvių, tačiau atsarginių dalių beveik nebuvo, žmonės negalėjo susitaisyti laikrodžių ir bijojo juos priduoti taisymui, nes laikrodininkas galėjo iš vieno laikrodžio išimti detales ir sutaisyti draugo ar svarbaus asmens laikrodį. Nors parduotuvėse buvo daug vokiečių ir sovietų gamybos rankinių laikrodžių (Pobeda – geras 15 akmenų laikrodis kainavo 450 ar 500 rublių), žadintuvų beveik nebuvo.

5. Atlyginimai (Darbo užmokestis)

1951 m. darbo užmokestis Lietuvoje (Lietuvos TSR)

Pozicija (profesija)	Mėnesinis atlyginimas
Nekvalifikuotas darbininkas	nuo 300 iki 400 rb.
Geležinkelio darbininkas	300 rb.
Traukinio palydovas	180 rb.
Spynų meistras	500 rb.
Traktorininkas (vykdantis normas)	700 rb.
Elektrinio prietaiso prižiūrėtojas fabrike	700 rb.
Pradinės mokyklos mokytojas (-a)	500 rb. ir išlaidos 1 gyvuliui išlaikyti
Pradinės mokyklos direktorius (800 rb.)	700 rb. ir išlaidos 1 gyvuliui išlaikyti (arba 800 rb.)
Kirpėjas (kirpykloje)	300 rb ir procentai, iki 400 rb.

Žvejai gyveno geriau už daugelį darbininkų, nors po 1947 m. situacija pablogėjo, nes pagautą laimikį turėjo atiduoti valstybei ir gaudavo premiją už viršytas normas.

6. Medicina

Ligoninė yra apie 10 km. nuo Talino (Estijos TSR). Ligoninėje personalą pagal tautybę sudaro daugiau rusai nei estai. Taline aspirino negalėjai gauti nusipirkti, bet vatos ir pleistro, kuris kainavo 1rb. buvo galima.

7. Trėmimai

1949 m. Źmonėb buvo tremiami į Omską, Tomską, Kazachstaną. Tremiamieji buvo skatinami pasiimti visus daiktus, kuriuos kelyje iš jų atimdavo. Skaistkalnės vienuolyne (netoli Bauskės) jau nebebuvo vienuolių. Dalis vienuolyno buvo sudeginta, kitoje dalyje įkurta Źemės ūkio agronomų mokykla. Dėl trėmimų daug Źemės liko nedirbama.

8. Traukinių transportas

Traukinio bilietas iš Panevėžio į Panemunę kainuoja 26 rb. 90 kap. Iš Panevėžio į Maskvą – 107 rb. Traukinius lydinti geleŹinkelio poliocija turėjo lenktus kardus, kelionė trukdavo keturias valandas. Trečiosios klasės vagonuose ant virš suolų esančių lentynų buvo galima miegoti.

9. Pasipriešinimo judėjimas

Iki 1948 m. partizanų veiksmai buvo gana aktyvūs, ypač Lietuvoje. Bet nuo 1949 m. Aktyvumas sumaŹėjo, partizanai ėmė kovoti maŹomis grupėmis. “Istrebiteli” (stribai) kovojo su partizanais. Kazaikiškėse (?) buvo 14 – 16 stribų. Šios grupės vadas turėjo 70-ies šūvių automatą; kiti turėjo karabinius ir pistoletus. Jie nevilkdėjo uniformų ir gaudavo 350 rb. per mėnesį. Jie visada išplėsdavo tuos namus, kuriuose darydavo kratas. Vokietė mergina gyrėsi gavusi po 300 rb. už kiekvieną įskustą asmenį. Dalis vokiečių (likusių po karo) buvo priversti tapti MVD (Vidaus reikalų ministerijos) informuotojais po to, kai buvo pagauti kontaktuojant su partizanais.

10. Kariniai veiksmai

Latvijos pakrantėje kariniai įtvirtinimai buvo tik ties Salacgriva. Buvo sovietų karinio jūrų laivyno apŹvalgos (Źvalgybinis) bokštas, kariniai laivai švartavosi šalia Źvejybos uosto. Uoste buvo dislokuotas maŹesnis karinis jūrų dalinys, o didesnis 50 – 60 sovietų jūreivių dalinys buvo užėmęs didelį namą už pusės kilometro nuo uosto. Atrodė, kad ten įsikūrė jūreivių mokykla. Kelias tarp Bauskos ir Skaistkalnės buvo paruoštas kariniam transportui judėti. Kelio paviršius buvo padengtas akmenis nuolauŹomis, o neįprasta Źvyro kelio danga. 1950 m. armijos kariniai daliniai buvo apsistoję Bauskės ir Rundalės vietovėse, o gydymo įstaigos naudotos kaip kariniai dispanseriai. 1951 m. pavasarį daug karinių dalinių patraukė pro PanevėŹį link Šiaulių ir Kauno ir buvo teigiama, kad Kaliningradas bus paverstas tvirtove. 1951 m. daug lietuvių – šauktinių į kariuomenę buvo išsiųsti į Kaliningradą, o kita dalis buvo išsiųsti į Sovietų Sąjungą.